

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NARYS JONAS VARKALYS

Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius Tel. (8 5) 239 6647 El. p. jonas.varkalys@Irs.lt

PRANEŠIMAS SPAUDAI

2018-03-20

Jonas Varkalys: Ministre Veryga, stabdykite „Kobra“ ir „Klumpes“

Ministre Veryga, stabdykite „Kobra“ ir „Klumpes“!

Padidinus akcizo mokestį alkoholiniams gėrimams, rinkoje dominuojantis alus pabrango tik simboliškai - centais. Jo per 2017 metus Lietuvoje išgerta 230 mln. litrų. Vyraujanti šio produkto rūšis – „bambalinis“ alus. Nuo jo apsvaigę vyrai ir moterys smurtauja artimoje aplinkoje, žaloja vieni kitus ir aplinkinius.

Plastmasinės peršviečiamos jogurtinės stiklinaitės bei rudi „bambaliai“, kurių talpa nuo 100 gramų, skirtų degtinei, iki 0,7 litro - vynui ar 1 litrui „bambalinio“ alaus pigiausias vaistas pagirioms ar tolimesnei priklausomybei.

„Jų turi nelikti rinkoje“, – ne kartą laidė griausmus darbdaviai, nes nuo jų koordinacija darbe tikrai negerėja, o santarvė šeimose dūžta.

Kaip nebūtų paradoksalu, alkoholio pardavimo skyrių apatinės lentynos išimtinai „bambalinės“.

Šiuo pažiūriu esame unikalūs – niekur kitur pasaulyje nerastume specifinių pigių produktų, skirtų tiesiog nusigerti. Net tokios produkcijos – spirituoto vyno ar stipraus alaus – pavadinimai mūsų šalyje prigijo kaip bendriniai žodžiai. Daugelis žino, kas yra „Kobra“, „Klumpės“, „Žaibas“ ar „Monikutė“ ir kodėl nuo jų krenti paslikas.

Ko trūksta, kad visą šią metų metais besitęsiančią beprotybę, panašią į „Kobra“ ir „Klumpes“, sustabdytume? Pasirodo, nelabai ir daug – keleto sveikatos apsaugos ministro Aurelijaus Verygos ir Seimo sprendimo iniciatyvų ir parašo, draudžiančių jais prekiauti parduotuvėse. Tokio sprendimo seniai laukia visuomenė.

Bandymai vieni kitus įtikinėti ir atsikalbinėjimai, kad tai gali prieštarauti tam tikroms europinėms teisės normoms, yra tik atsikalbinėjimai. Juolab, daugelis Šiaurės šalių yra įvedę specifinius reikalavimus, ir ten tokių absurdu, kaip plastmasiniai „bambaliai“, nėra.

Latviai savo bėdas išsprendė labai paprastai – tiesiog pakeitė Alkoholinių gėrimų apyvartos įstatymą. Alų ir kitus alkoholinius gėrimus, kurie yra stipresni nei 5,8 proc., parduoti pakuotėse, didesnėse nei pusė litro – draudžiama. Ir viskas. „Bambaliai“ ir į juos panašūs dariniai iš lentynų išbrukti. Minėti apribojimai netaikomi, jei alkoholinio gėrimo pakuotė suvenyrinė meninė – stiklinė, keramikinė ar medinė.

Maža to, nuo šio mėnesio pradžios Latvijoje įsigaliojo didesni alkoholio akcizų tarifai. Taigi, pas kaimynus alkoholiniai gėrimai pabrangs. Svarstoma, kad todėl ir pasienio prekyba turėtų susitraukti. Pakilus alkoholinių gėrimų kainoms, nebeliks ir prasmės specialiai vykti į pasienyje įkurtas parduotuves įsigyti svaigiųjų gėrimų.

Taip, problemos, kuri pasireiškia alkoholizmu, vien įstatymų pakeitimu ir prekybos centrų gėrimų lentynų apačių valymu neišspręsimė. Žmonės alkoholiu malšina nerimą, kurį Lietuvoje kelia susvetimėjimas, atstūmimas, empatijos stoka ar skurdas. Tai – tiesiog galimybė nors trumpam pabėgti nuo slegiančios realybės.

Akivaizdu, kad, norint rimtai spręsti šią problemą, reikia dirbti ir kitomis kryptimis. Tą ne kartą yra kartojęs ir pats sveikatos apsaugos ministras A. Veryga. Tik pradėjęs dirbti jis skelbė, kad alkoholio vartojimo problema gali būti sprendžiama, tamptiai bendradarbiaujant visiems susisijusiems sektoriams - švietimo, sveikatos, socialinės ir teisingumo.

„Bambalių“ prieinamumo mažinimas būtų vienas greitesnių ir efektyvesnių sprendimų, kurio rezultatus pajustume iškart. O jei prie šio veiksmo prisijungtų švietimas, nemokamos medicininės pagalbos prieinamumo didinimas, užimtumo ir bendruomeniškumo skatinimas - poveikis vartojimo mažinimui būtų milžiniškas ir ilgalaikis.

Deja, su alkoholiu pradėję kovoti „valstiečiai“ pernai atmetė Remigijaus Žemaitaičio, Pauliaus Saudargo ir kitų Seimo narių iniciatyvas dėl alkoholio pardavinėjimo plastikinėje taroje apribojimų, neištesėjo pažado per 2017 m. rudens sesiją pradėti derybas su Europos Komisija ir pasiekti norimo rezultato, kaip tai padarė Latvija.

Taigi, kalbėti valdantiejiems lengva. Tačiau, kai reikia veikti – jie mindžikuoja, tarsi apsvaigę.

Daugiau informacijos:

Jonas Varkalys, Seimo narys, Seimo Priklausomybių prevencijos komisijos narys

Tel. 8 698 25350

jonas.varkalys@Irs.lt